

Pincode.

Goede Tijden
Slechte Tijden

24/1/24



Noordhoff



Brengt je verder

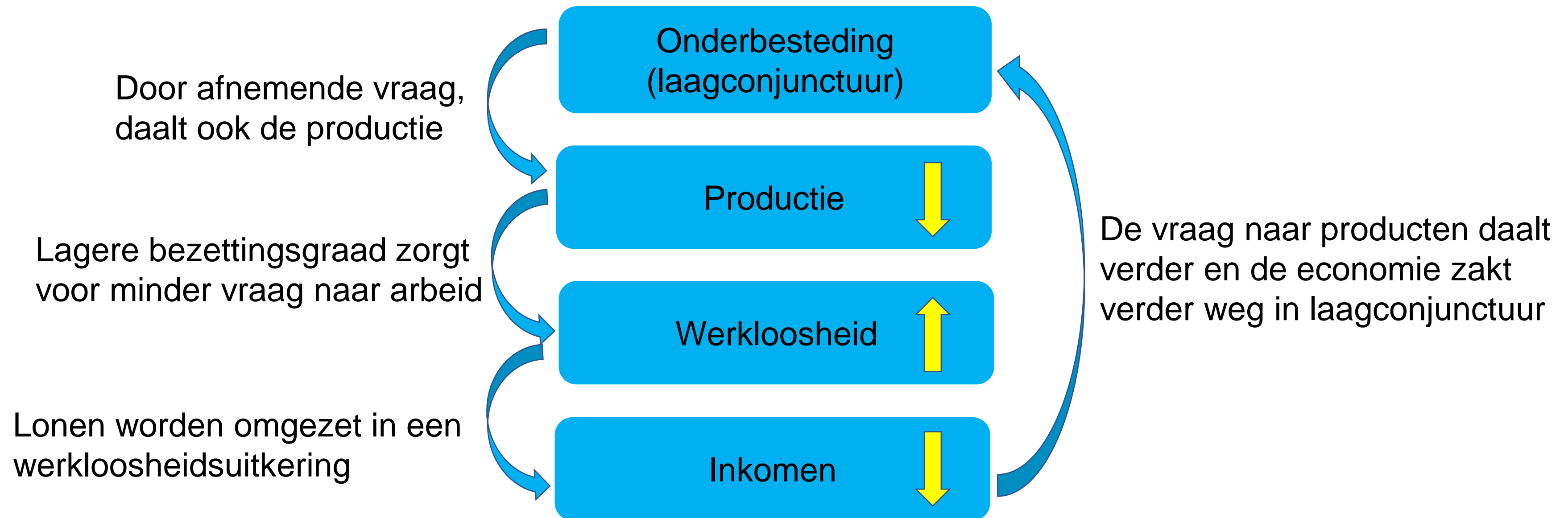
Hoofdstuk 2 | Overheidsingrijpen

- 2.1 [Begrotingsbeleid van de overheid](#)
- 2.2 [Keuzeonderwerp: coronacrisis](#)
- 2.3 [De centrale bank en inflatiebestrijding](#)



2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

Conjunctuurschommelingen kunnen zichzelf versterken:



2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

Conjunctuurschommelingen kunnen worden gedempt door **automatische stabilisatoren** in onze economie:

- **Sociale zekerheidsstelsel**

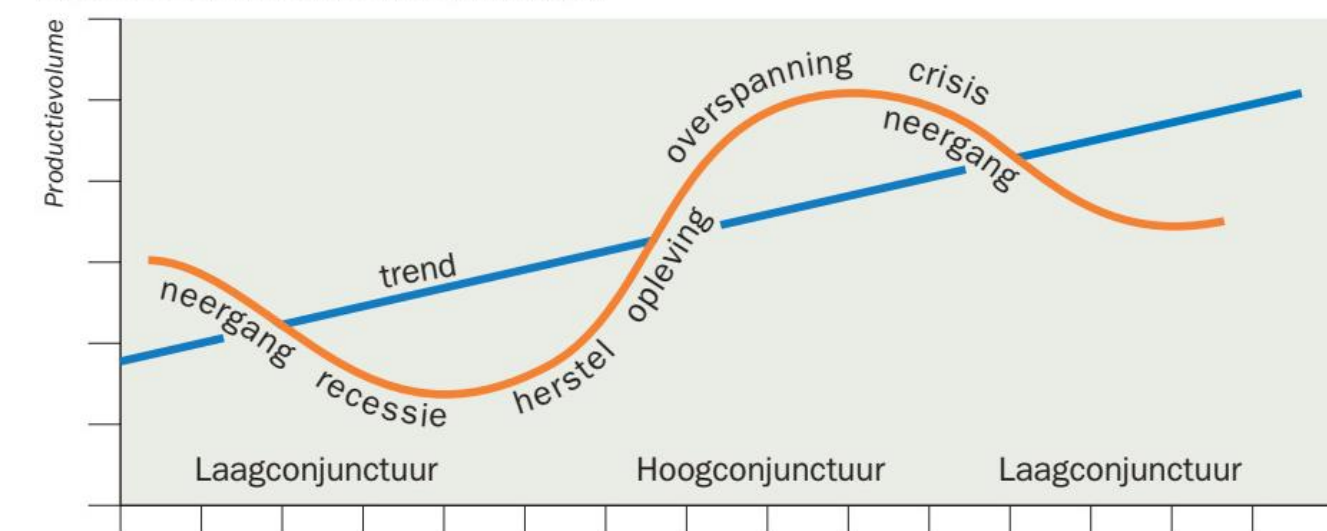
Doordat het inkomen bij werkloosheid niet volledig weg valt, maar wordt vervangen door een uitkering, wordt de koopkrachtafname beperkt tijdens laagconjunctuur.

- **Progressief belastingstelsel**

Doordat de gemiddelde belastingdruk toeneemt bij inkomensstijging, stijgt het besteedbaar inkomen minder hard tijdens hoogconjunctuur.

Automatische stabilisatoren:
In het verleden genomen overheidsmaatregelen die zorgen voor een demping van de conjunctuur.

Figuur 10 Schema van een conjunctuurgolf



Bron: NRC Handelsblad

Tijd

2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

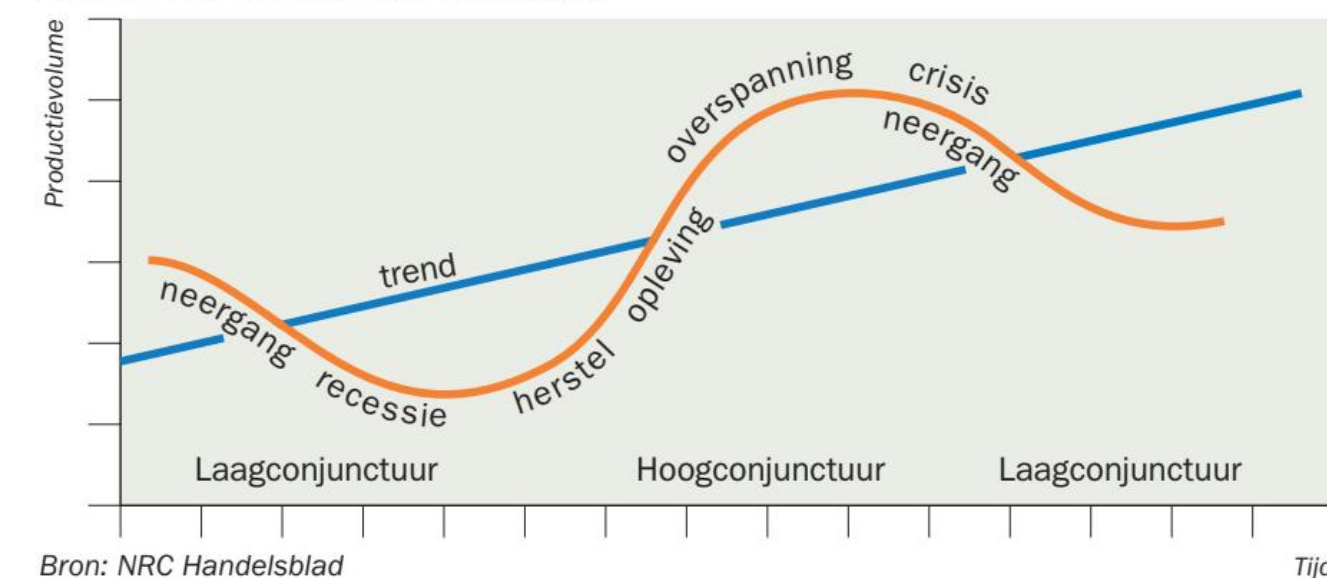
De overheid kan naast deze stabilisatoren ook actief conjunctuurbeleid voeren:

- **Anticyclisch conjunctuurbeleid (Keynes)**
 - Bestedingen stimuleren bij laagconjunctuur (belasting verlagen, overheidsbestedingen verhogen)
 - Bestedingen afremmen bij hoogconjunctuur (belastingen verhogen, overheidsbestedingen beperken)
- **Procyclisch conjunctuurbeleid**

Anticyclisch:
Beleid waarbij de conjunctuurbeweging wordt afgevlakt.

Procyclisch:
Beleid waarbij de conjunctuurbeweging wordt versterkt.

Figuur 10 Schema van een conjunctuurgolf

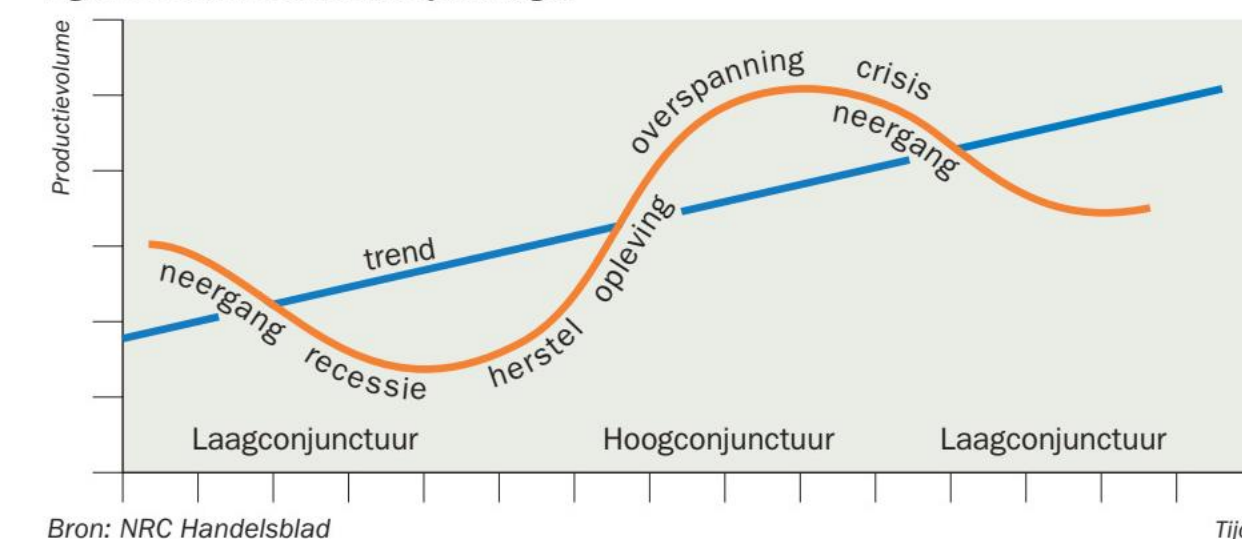


2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

Verschillende factoren belemmeren de overheid om anticyclisch conjunctuurbeleid goed toe te passen:

- Stand van de conjunctuur lastig te bepalen
- Goede timing is lastig
- Politieke besluitvorming kost tijd
- Anticyclische besluiten zijn politiek moeilijk aan kiezers te verkopen
- Aantasting van het overheidssaldo

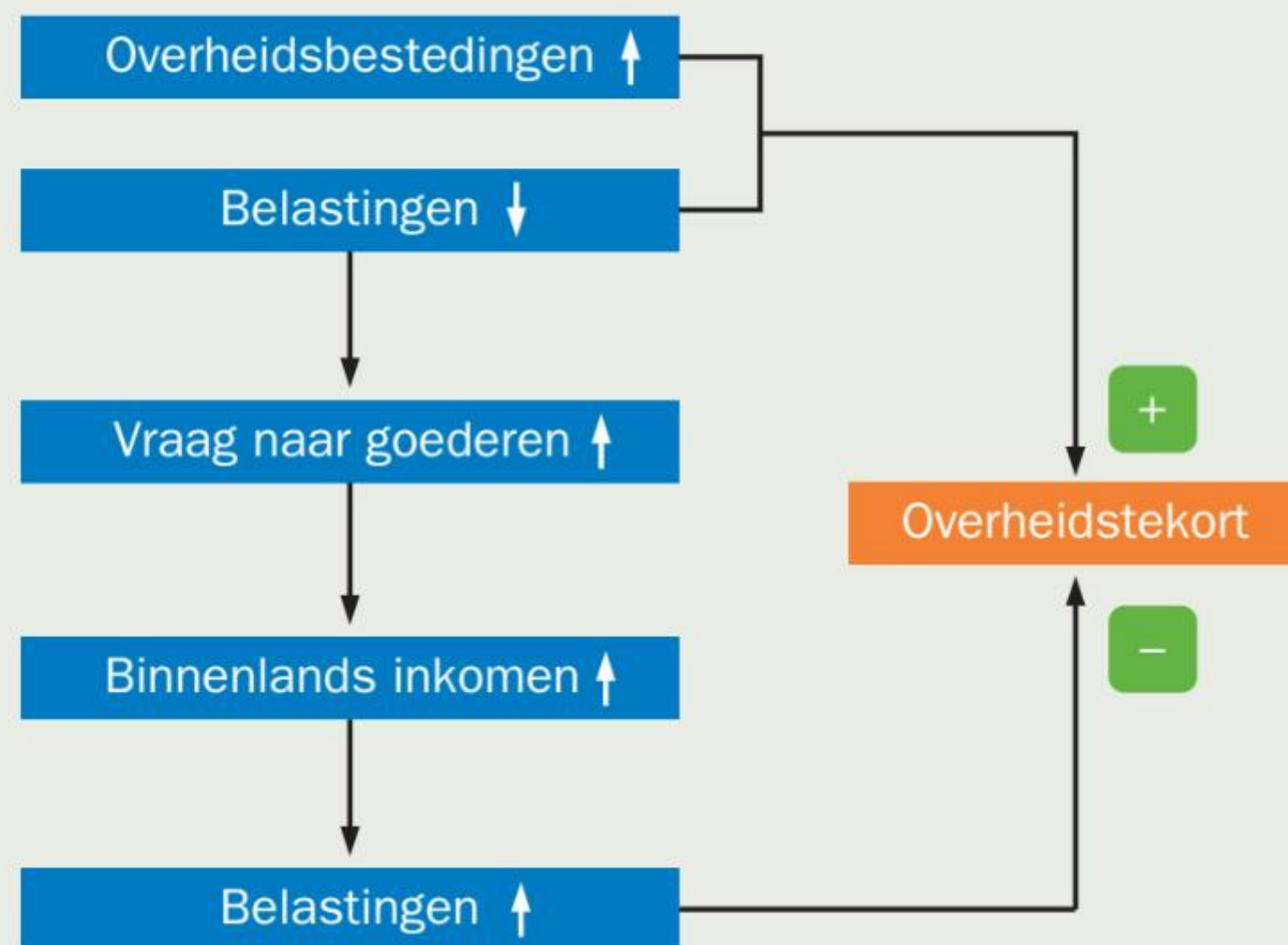
Figuur 10 Schema van een conjunctuurgolf



2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

Desondanks kan anticyclisch beleid door het **inverdieneffect** toch een goed idee zijn:

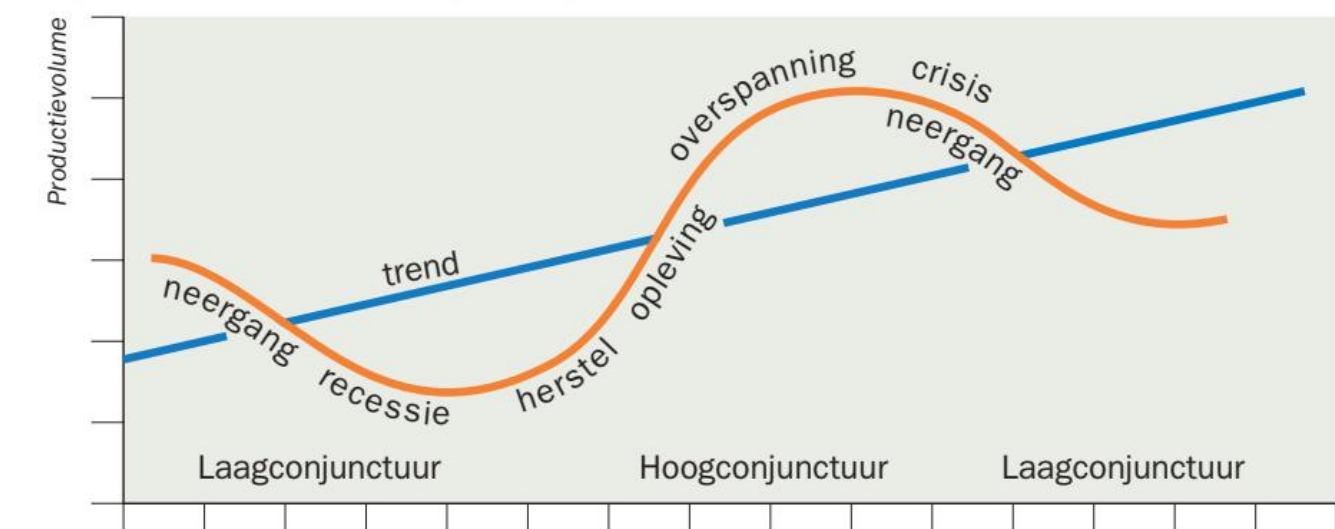
Figuur 1 Voorbeeld inverdieneffect



Bron: Economielokaal.nl (bewerkt)

Inverdieneffect:
Overheidsmaatregelen die zich gedeeltelijk terugverdienen.

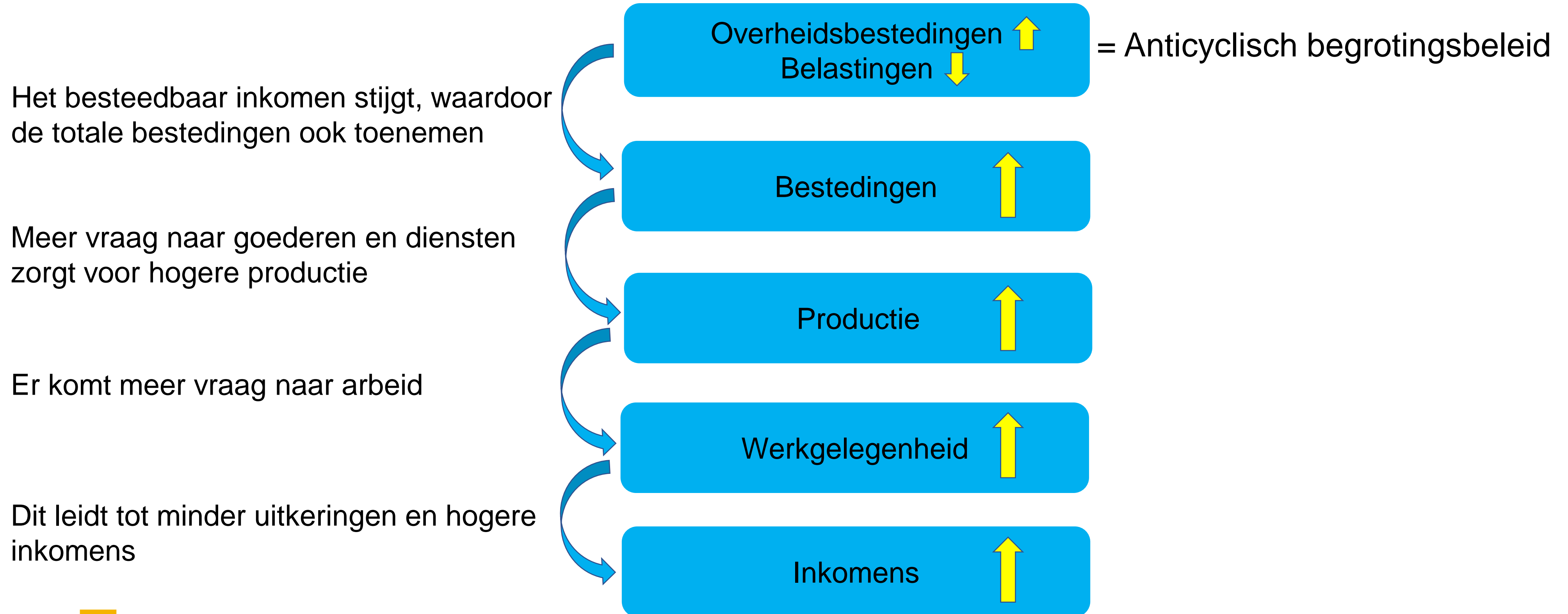
Figuur 10 Schema van een conjunctuurgolf



Bron: NRC Handelsblad

Tijd

2.1 Begrotingsbeleid van de overheid



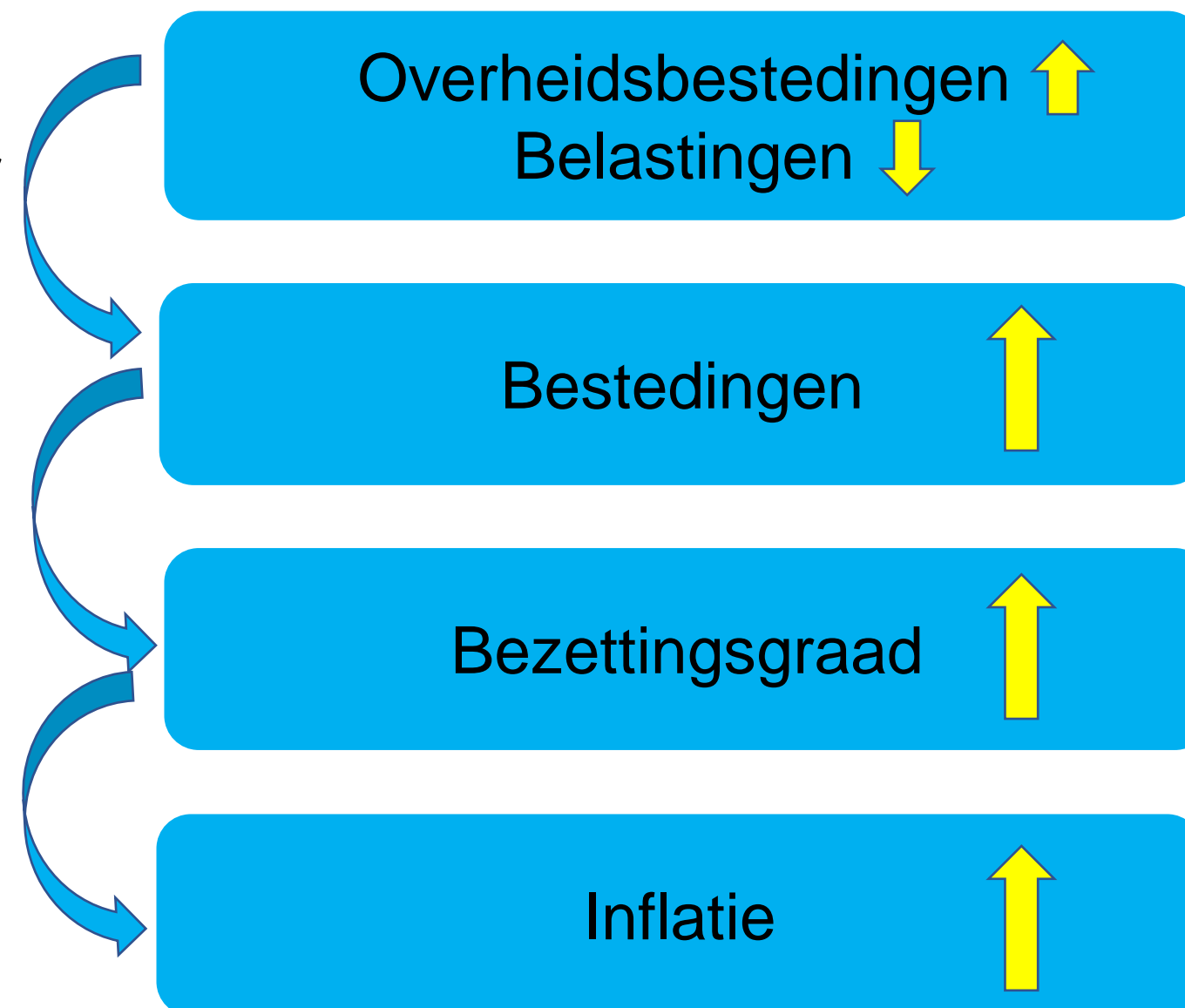
2.1 Begrotingsbeleid van de overheid

Begrotingsbeleid heeft ook invloed op de inflatie. Dit zie je vooral bij hoogconjunctuur:

Het besteedbaar inkomen stijgt, waardoor de totale bestedingen ook toenemen

Meer vraag naar goederen en diensten zorgt voor hogere productie, waardoor de bezettingsgraad de 100% nadert

Als vraag > aanbod, dan stijgen de prijzen (bestedingsinflatie)

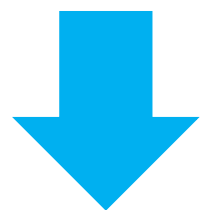


2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

Het coronavirus veroorzaakt in 2020 de grootste mondiale gezondheids crisis van de afgelopen eeuw.



Maart 2020: Nederland gaat in **lockdown**



De gezondheids crisis slaat om in een economische crisis

Lockdown:
Het stilleggen van alle niet noodzakelijke activiteiten in een land.



2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

Welke sectoren worden getroffen?

- Horeca (hotels, restaurants, café's, clubs)
- Detailhandel (fysieke winkels – behalve supermarkten)
- Persoonlijke verzorging (kapper, sauna, nagelstudio's)
- Cultuursector (muziek, film, theater, museum)
- Sport en ontspanning (sportclub, attractiepark, dierentuin, zwembad)
- Luchtvaart
- Openbaar vervoer (minder passagiers door thuiswerkadvies)
- Toeleveranciers aan alle getroffen sectoren



2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

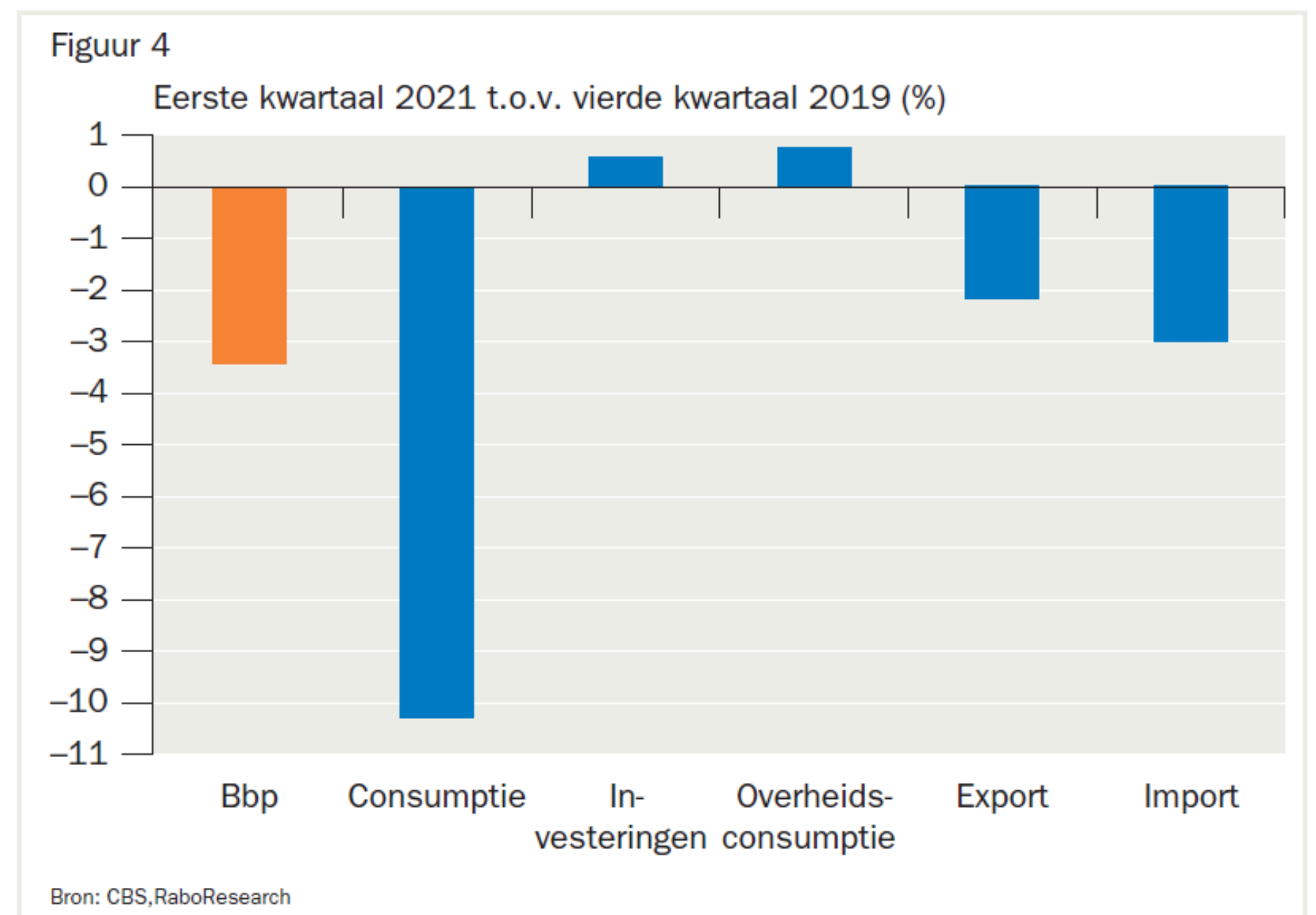
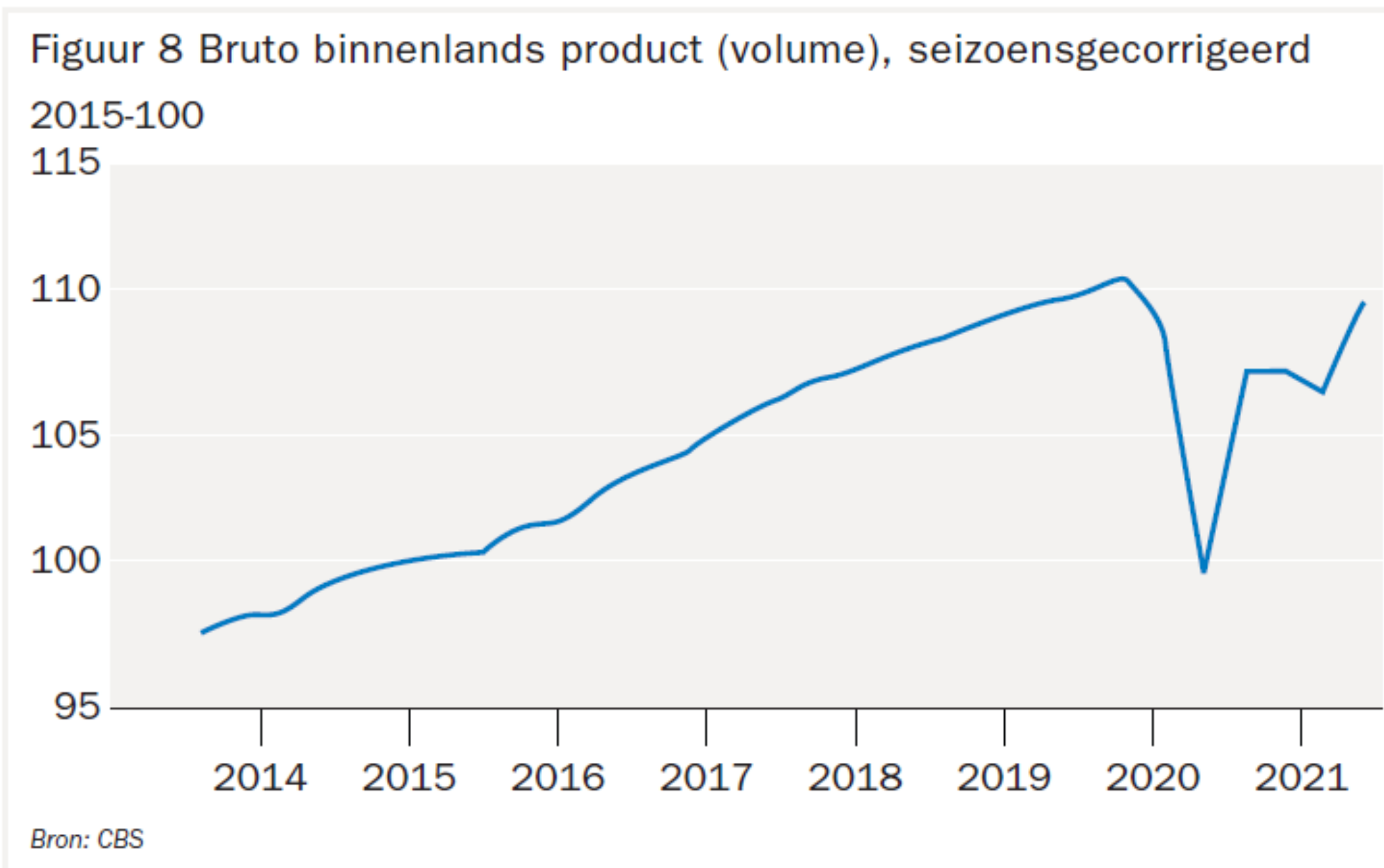
Welke sectoren profiteren?

- Pakket- en maaltijdbezorgers
- Online entertainment (spotify, Netflix, etc.)
- Verkopers van hygiënemiddelen (mondkapjes, desinfecterende gel)
- Supermarkten
- Fietsenwinkels
- Verkopers van thuiswerkfaciliteiten (Teams, koptelefoons, etc)



2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

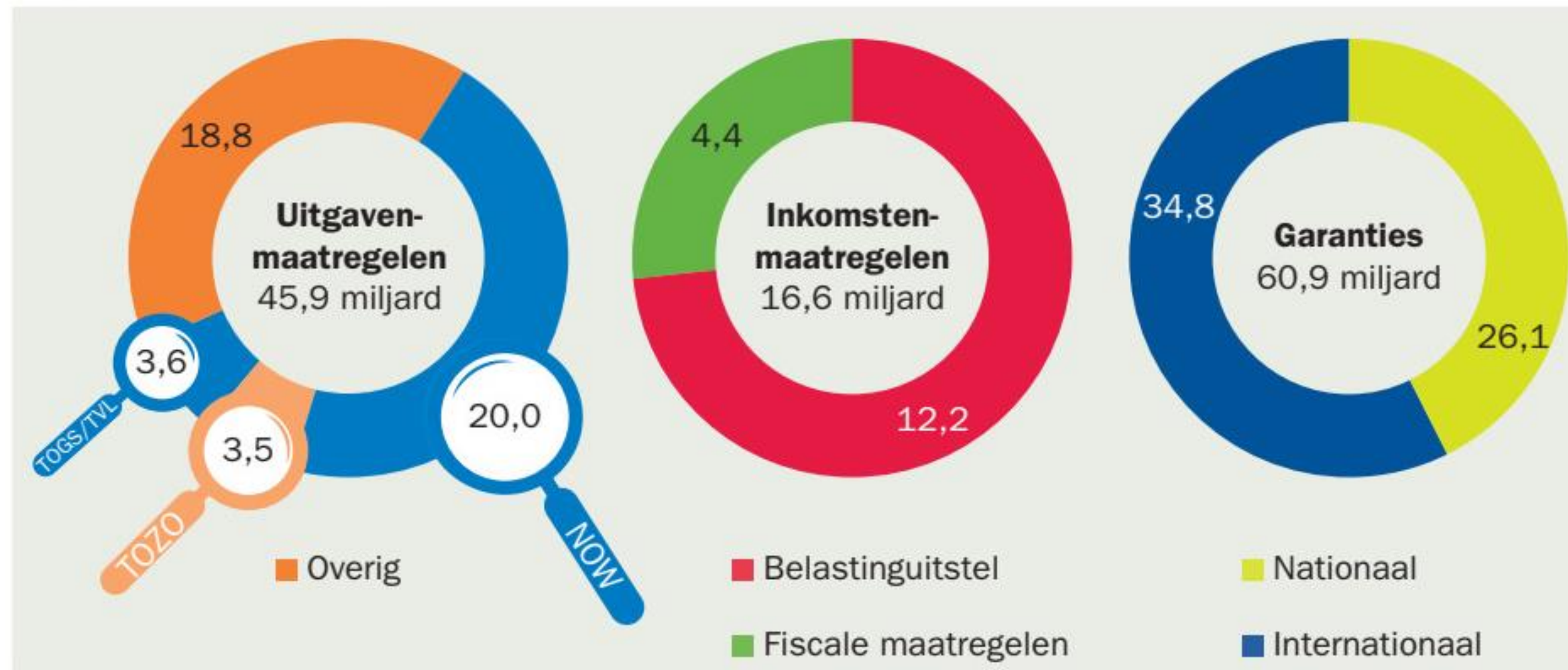
Negatieve gevolgen voor de economie:



2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

De overheid grijpt in om de financiële gevolgen voor de getroffen sectoren te beperken:

Figuur 11 Coronasteunpakketten



Bron: rijksoverheid.nl

2.2 Keuzeonderwerp: coronacrisis

Door de coronacrisis werd zichtbaar hoe kwetsbaar bepaalde werkcontracten zijn.

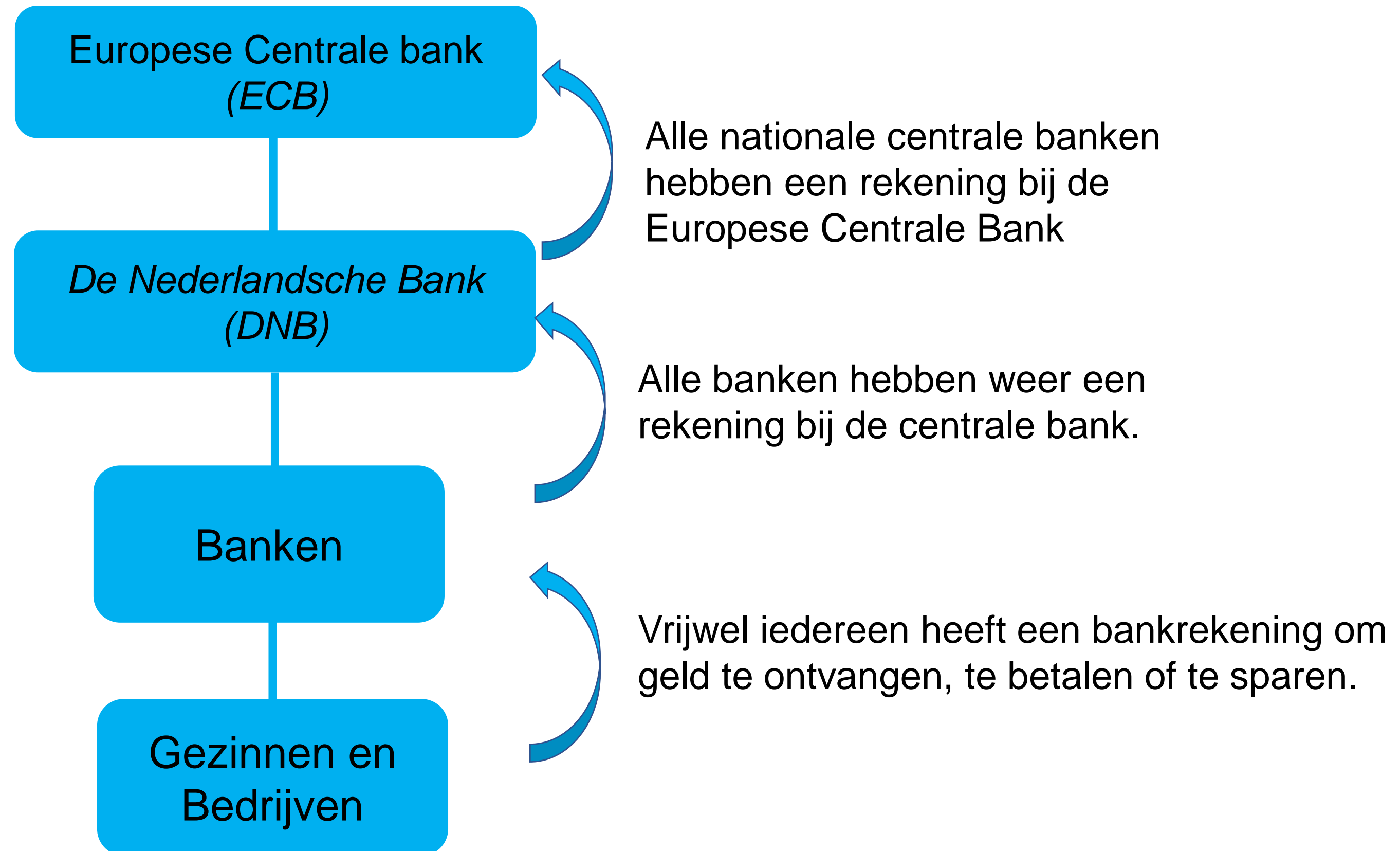
Mensen met flexcontracten verloren als eersten hun baan. Hierdoor werd zichtbaar wat de nadelen van de **flexibilisering van de arbeidsmarkt** zijn.

Flexibilisering van de arbeidsmarkt:

De ontwikkeling waarbij een steeds kleiner deel van de werkenden een vast contract heeft, en een steeds groter deel een flexibel contract.



2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding



2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

Taak van een centrale bank: zorgen voor **prijsstabiliteit**.

Dit probeert de centrale bank met **monetair beleid** te bereiken, zoals het beïnvloeden van de:

- Geldhoeveelheid
- Rentestand
- Wisselkoers

Prijsstabiliteit:

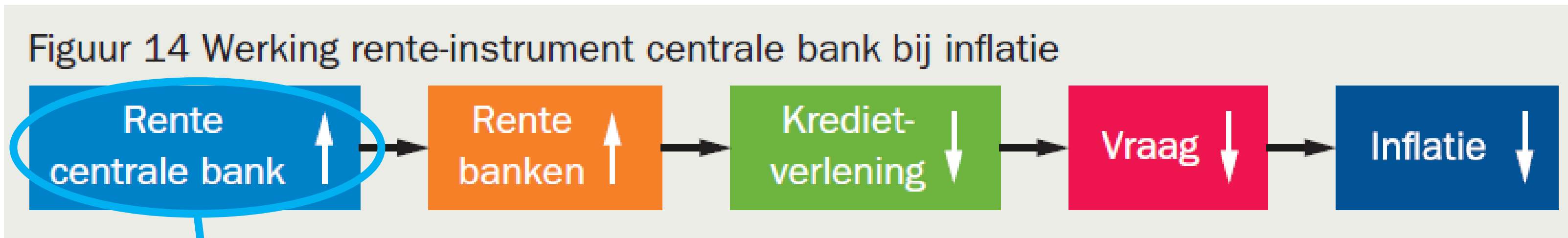
Prijzen stijgen per jaar met net iets minder dan 2%.

Monetair beleid:

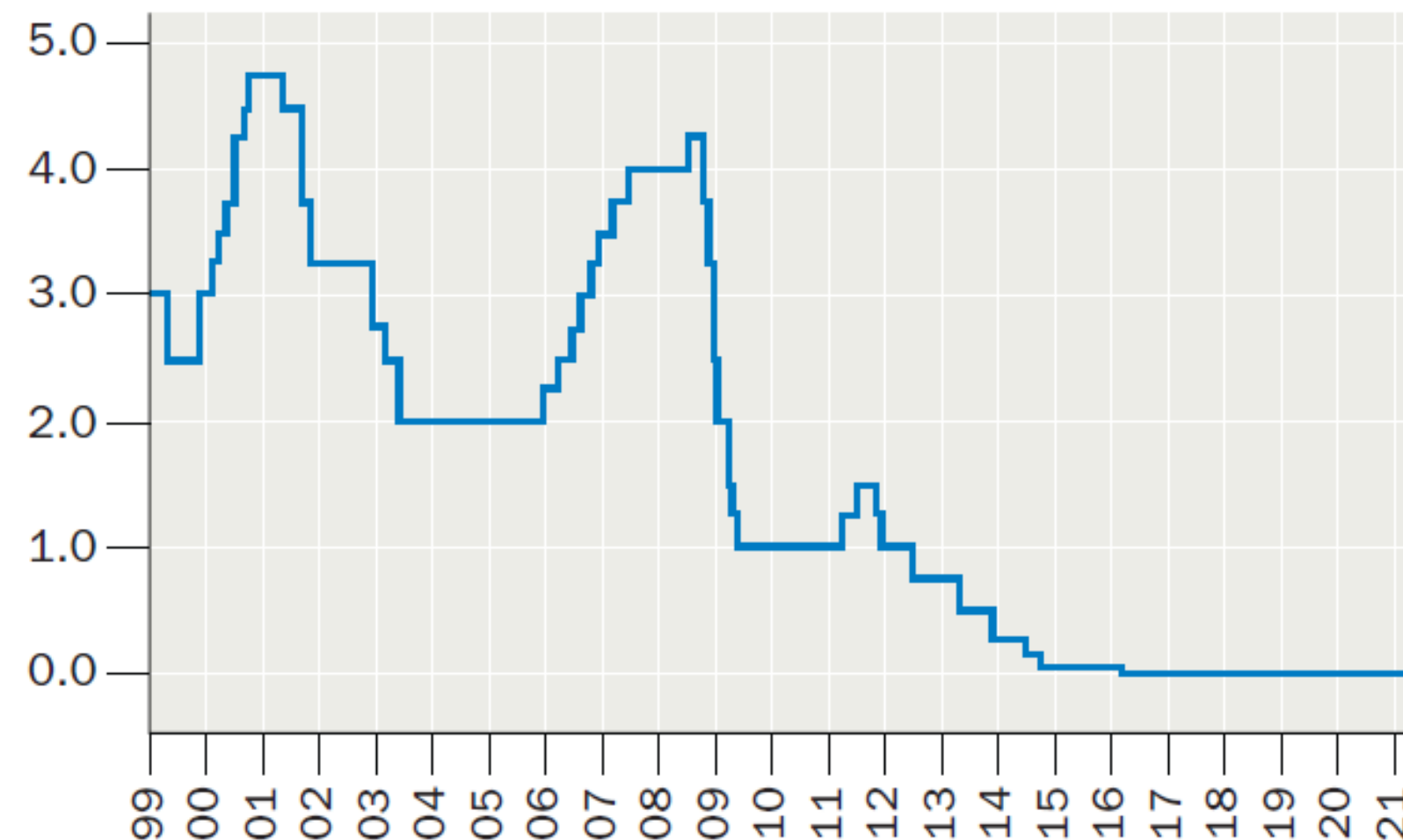
Het beleid waarmee de centrale bank prijsstabiliteit probeert te bereiken.

2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

Samengevat werkt dit als volgt in een situatie van te hoge inflatie:



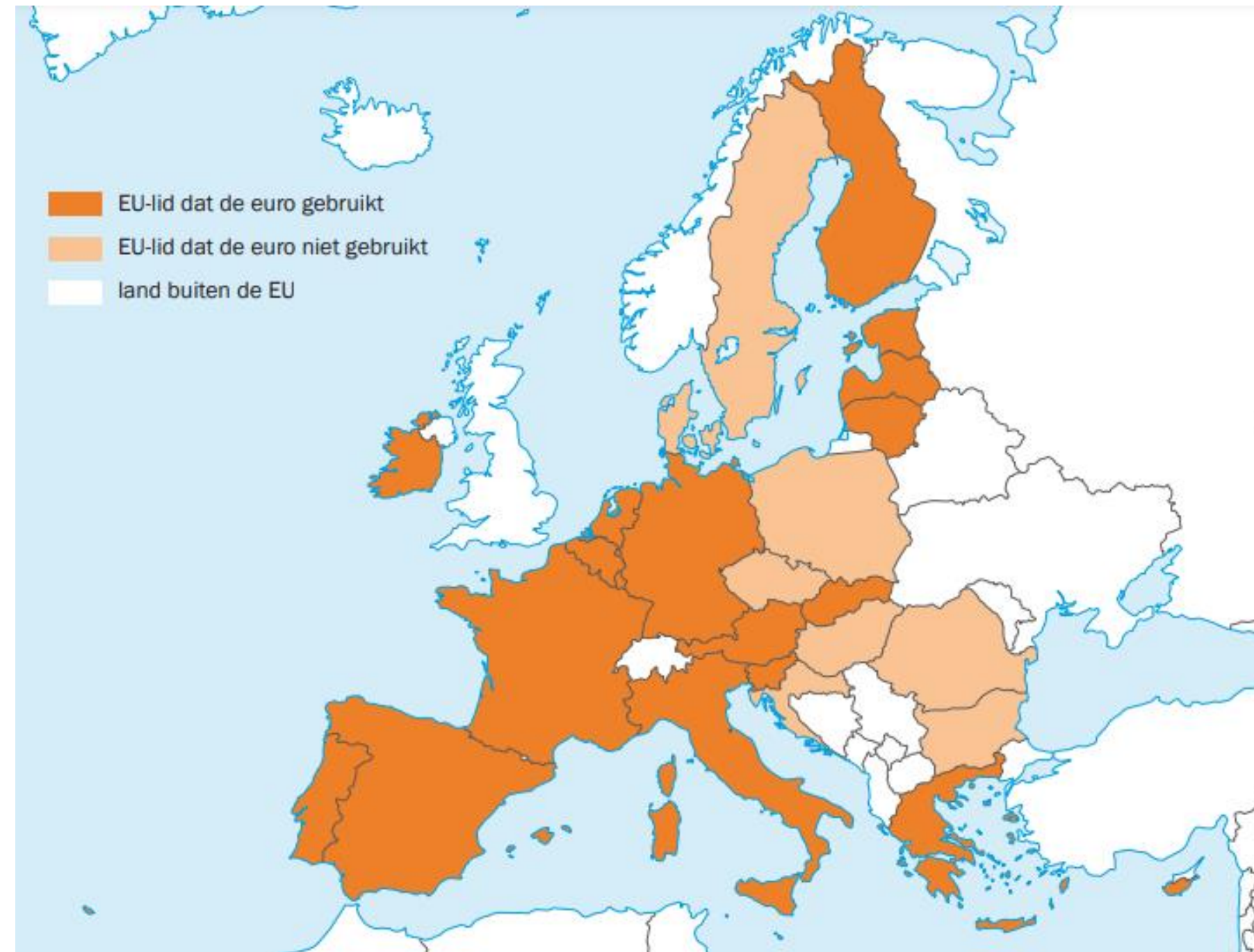
Dit is de **refi-rente**:



Refi-rente:
 Het rentepercentage dat de ECB in rekening brengt als de banken geld van de ECB lenen.

2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

De **Europese Monetaire Unie (EMU)** was de start van de gemeenschappelijke EU-munt: de euro (€).



EMU:
Unie waarin EU-landen samen een munt hebben en een gezamenlijk monetair beleid voeren.

2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

Om als land mee te mogen doen aan de euro, moet een land voldoen aan het **stabiliteits- en groeipact**:

- *Inflatie*: niet hoger dan 1,5 procentpunt boven de inflatie van de drie EU-landen met de laagste inflatie.
- *Rente*: niet hoger dan 2 procentpunt boven de rente van de drie EU-landen met de laagste rente.
- *Wisselkoers*: gelijke ontwikkeling laten zien als die van de euro.

Stabiliteits- en groeipact:
Eisen waaraan eurolanden moeten voldoen, om de stabiliteit van de euro te garanderen.

2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

Om als land mee te mogen doen aan de euro, moet een land voldoen aan het **stabiliteits- en groeipact**:

- **EMU-tekort:** niet hoger dan 3% van het bbp.
- **EMU-schuld:** niet hoger dan 60% van het bbp.

EMU-tekort:

Het negatieve saldo tussen inkomsten en uitgaven van de overheid.

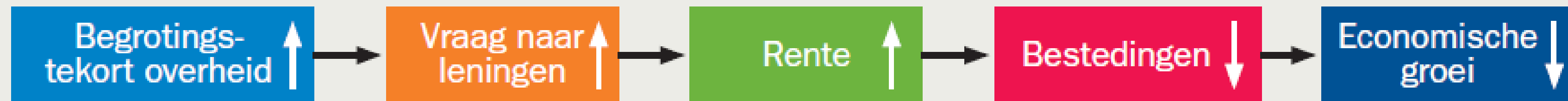
EMU-schuld:

Het totaal aan uitstaande leningen van de overheid.

2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

EMU-tekort en EMU-schuld hebben invloed op de economische groei van een land:

Figuur 17 Verband tussen begrotingstekort en economische groei



2.3 De centrale bank en inflatiebestrijding

De economische verschillen tussen lidstaten zijn groot en ze bevinden zich in verschillende conjuncturele fases. Elke lidstaat wenst een ander monetair beleid van de ECB.

Om deze reden voert het ECB **onafhankelijk beleid**, met als enige doel: prijsstabiliteit.

Onafhankelijk beleid:

Het beleid van de ECB komt tot stand zonder beïnvloeding van lidstaten of andere instanties